

גלגול נפשות לעידן בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

16

קרח (תשי"ז)

הערה: גליון זה הוא המשכו של גליון קרח תשי"ו שעסק אף הוא
א. שאלה כללית בדברי דתן ואבירם. עינין שם בתור שאלה א' וצ"ל הגה
שמות ג' וט"ו ד"ה שני אנשים עברים: דתן ואבירם, הם שהותירו מן המן.
שמות ד' י"ט וט"ו " כי מהו כל האנשים: מי הם? דתן ואבירם. חיים היו אלא
שירדו מנכסיהם והעני חשוב כמת.
שמות ט"ז כ' וט"ו " ויותר אנשים: דתן ואבירם.
הסבר מה היא כונת חז"ל במדרשיהם אלה בזותהם אנשים שונים עם דתן ואבירם.
(שים לב ביחוד לשנות ד' י"ט!)

ב. י"ב וישלח משה לקרא לדתן ואבירם.
רמב"ן הנה דתן ואבירם היו בעלי המחלקת הזו היו. כקרח, כן שאמר
(ט"ז א') "ויקח קרח ודתן ואבירם ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל,
שהם המקהילים אותם על משה ועל אהרן. והנה משה דבר אל קרח ואל כל עדתו
ואמר לו עוד (י"א "אתה וכל עדתך", כי אליו דבר תחילה, כי הנה הגדול
בהם. והנה הנועדים היו עדת דתן ואבירם גם כן.
ולכן רצה עתה לדבר גם עמהם ולהזהירם על עצתם ועל כל הנועדים, שהם
עדתם, ולפנים אותם בדברים טובים, דברים נחומים לישראל, כי דבריו עם
קרח פיוס לבני לוי לבדם.
וטעם "וישלח", כי הוכרזו לפניו בדברו עם קרח, ואחרי כן (ט"ז) "ויאמר
משה אל קרח", אשר היה עודנו עומד לפניו שם.
או: מפני שהיה קרח לוי, עומד במחנה לוייה סמוך לאהל משה, כל כל זה
היה ביום הראשון, כאשר אמר (ט"ז) "אתה והם ואהרן מחר", והוא הבקר שאמר
להם (ה') "בקר ויודע ה' את אשר לו".
הסבר מה הם הקשיים השונים בפרקנו שאותם מיישב הרמב"ן כדבריו אלה!

ג. י"ב "לא נעלה"

רש"י פיהם הכשילם, שאין להם אלא ירידה.
השוה רש"י בראשית מ"ג כ' ד"ה ירד ירדנו. ירידה היא לנו, רגילים היינו
לפרנס אחרים, עכשו אנו צריכים לך.
רש"י שמות ל"ב ח' ד"ה לך רז: רז מגדולתך; לא נתתי לך גדולה אלא
בשבילם, באותה שעה נתנדה משה מפי בית דין של מעלה!
רש"י דברים א' מ"ב ד"ה לא תעלו: לא עליה תהא לכם אלא ירידה.
מהי דרכו של רש"י בכל המקומות הנ"ל?

ד. לא נעלה.

ראב"ע יתכן שהיה אהל מועד בתוך המחנה במקום גבוה, על כן מלת (כ"ג) "העלו
מסביב למשכן קרח דתן ואבירם"; או: מי שילך לעבודת השם או אל המקום
הנבחר יקרא "עולה".
1) הסבר מה ההבדל בין פרושו לבין פירושו רש"י.
2) הסבר מה ההבדל בין שני פרושיו.

ה. י"ג המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש.

י"ד אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו
מה היא כונת דתן ואבירם בחזרם פעמים על אותו בסו"י?

ו. י"ד העיני האנשים ההם תנקר.

רש"י ד"ה האנשים ההם: כאדם התולה קללתו כחברו.
ראב"ע " : תרצה לנקר עיני האנשים ההם רמו ליוצאים מצרים, כאלו
אמר: תרצה לנקר העינים שלא תראינה, כי זה שעשית לנו.
נראה הוא לעינים; ודרך משל לומר: "סגורות הן עיני פלוני, על כן לא
יראה". - על כן לא נעלה. ויש אומרים: התרצה להחשיך העינים שלא
תראינה, כלומר אחיות עינים אתה עושה לנו! לא נעלה.
ואמר "האנשים ההם" על דרך בני אדם חסרי דעת שלא ירצו לדבר על נפשם
בגנאי.
והנכון בעיני, שמלת האנשים ההם רמו לזקנים שהיו עם משה שנאמר (כ"ה)
"וילכו אחרינו זקני ישראל".

1א) הסבר מהו ההבדל בין שני פרושי ראב"ע לנקור העינים ואיזה נראה
לך פשט?
2) מה בינו לבין רש"י בפירושו "האנשים ההם" ואיזה נראה לך פשט?
שאלות וגם תשובות גא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים.